

УДК 373.3/.5.026:811.161.2(045)

Корицька Галина Романівна

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та суспільно-гуманітарних дисциплін
 Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
 Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя, Україна
korycja@ukr.net; korycja50@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-КВЕСТ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ УЧНІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ЗАСАДАХ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ

Анотація. У статті розглядається проблема застосування веб-квест технології в навчанні української мови учнів на засадах діяльнісного підходу. Обґрунтовано дидактичні компоненти: умови (професійна компетентність учителя і його готовність до участі в інноваційному процесі; навчально-методичне забезпечення; опанування школярами дослідницьких, проблемно-пошукових умінь і навичок); принципи (діяльності, неперервності, цілісності, проблемності, мінімакса, психологічної комфортності, варіативності, креативності, технологічності, інноваційності); методи (такі, що забезпечують оволодіння мовою, стимулюють і мотивують навчальну діяльність, контролю й самоконтролю); прийоми (формулювання проблеми, цілевизначення, мотивування, припущення, уточнення, конкретизування, групування, аналіз, порівняння; узагальнення, прогнозування, виявлення причинно-наслідкових зв'язків, формулювання висновків); виокремлено етапи (настановно-мотиваційний, функціонально-дослідний, формування пошуково-продуктивного процесу, власне пошуковий, творчий, підсумковий), навчальні дії (визначення мети пошуку, створення, аналіз проблеми; розроблення матриць ситуацій тощо). Автор з'ясовує поняття «діяльність», «веб-квест технологія» з позиції реалізації проблемно-пошукової, дослідницької діяльності учнів основної школи, яка забезпечується самостійним розв'язанням практичних проблем, інтересом до предмета, інтелектуальним розвитком школяра і сприяє формуванню навчально-пізнавального, ціннісно орієнтувального, перетворювального, комунікативно-діяльнісного середовища. Схарактеризовано досвід використання веб-квест технології у шкільній мовній освіті, зокрема під час проведення проекту «Мова-quest: У пошуках фразеологічних скарбів».

Ключові слова: веб-квест технологія; діяльнісний підхід у навчанні; українська мова.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. В умовах модернізації змісту навчання й виховання учнів нагального значення набувають проблеми, що стосуються використання в освітньому процесі інноваційних педтехнологій, які сприяли б активізації пізнавальної діяльності школярів, їхній соціалізації, розвитку. Актуальним залишається й питання формування новітнього мислення педагога, що забезпечуватиме навчання української мови учнів на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів. «Нова методика навчання української мови повинна надати мовним знанням і вмінням ознак перспективи, посилити мотиваційний і діяльнісний складники процесу навчання української мови», – слушно зауважує Ніна Голуб [1, с. 108]. На нашу думку, навчання мови буде перспективним за умови оновлення культури взаємин між суб'єктами освітнього процесу, створення можливостей для школярів самостійно вирішувати певні комунікативні завдання, що впливатиме на їхній особистісний розвиток, зміну соціальних ролей. Водночас учителю необхідно використовувати таку інноваційну технологію, яка б сприяла розвитку творчого дослідницького мислення учнів, стимулювала б їх до активності й самостійності у здобутті знань, розвивала б навички

роботи у групі й надавала змогу проявити власну індивідуальність, досягти особистісного розвитку. Такою, на наше переконання, є веб-квест технологія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні теоретико-практичні, педагогічні засади використання веб-квест технології в навчанні досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні вчені (Я. Биховський, О. Гапеева, Б. Додж, М. Кадемія, С. Кокоріна, Т. Марч, С. Мешкова, І. Сокол, Г. Шаматонова, В. Шмідт та інші). Г. Корицька, І. Подлесна [2] присвятили розвідку питанню реалізації проблемно-пошукової, дослідницької діяльності учнів засобами веб-квест технології. Використання діяльнісного підходу до навчання української мови розглядали Н. Голуб, О. Горошкіна, М. Пентилюк та інші. Однак на сьогодні недостатньо висвітлено можливості веб-квест технології в навчанні учнів української мови на засадах діяльнісного підходу.

Мета статті полягає в обґрунтуванні та з'ясуванні можливостей веб-квест технології в навчанні учнів української мови на засадах діяльнісного підходу.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Під час дослідження використовувалися такі методи наукового пізнання, як аналіз теоретичних джерел із проблем застосування інноваційних технологій в організації навчання/вивчення української мови; обсерваційні: систематизація й узагальнення власного досвіду й досвіду колег – учителів Запорізької області з використання веб-квест технології; аналіз, порівняння.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На вдосконаленні шкільного освітнього процесу шляхом упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання української мови на засадах діяльнісного підходу акцентується в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти [3], в Концепції Нової української школи [4] та в інших офіційних документах. Зокрема, у Державному стандарті зазначено, що «діяльнісний підхід спрямований на розвиток умінь і навичок учня, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного та природного середовища», а «формування інформаційно-комунікаційної компетентності учнів, зміст якої є інтегративним, відбувається в результаті застосування під час вивчення всіх предметів навчального плану діяльнісного підходу. Навчальними програмами обов'язково передбачається внесок кожного навчального предмета у формування зазначеної компетентності» [3]. Відповідно, змінюється й роль сучасного педагога. «Нова школа потребує нового вчителя, який може стати агентом змін», – наголошується в концепції Нової української школи, – і йому відводиться нова роль – не як єдиного наставника та джерела знань, а як коуча, фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини» [4].

Одним із чинників, від якого залежить успіх дитини в навчанні, її життєствердження, є діяльність («застосування своєї праці до чого-небудь» (авт. – тлумачний словник [5])). У нашому розумінні, така діяльність повинна відбуватися шляхом поєднання її з навчальним пізнанням, самостійним розв'язанням практичних проблем, зацікавлення учня предметом і його інтелектуальним розвитком, знаходження відповідей на неоднозначні питання тощо. Ключовими в дослідницькому, проблемно-пошуковому процесі є «розвиток+взаємодія», свобода школяра, відкриття ним незвіданого й реалізація складових такої діяльності: розв'язую проблеми й розвиваю

власний емоційний інтелект; критично мислю й досліджую; творчо мислю й організую свою діяльність; співпрацюю, рефлексую, ефективно спілкуюся. Відповідно вчитель має сприяти формуванню й розвитку навчально-пізнавального, ціннісно орієнтувального, перетворювального, комунікативно-діяльнісного середовища, яке забезпечувало б здійснення «ключового завдання сучасної української освіти – підготувати діяльну, ініціативну й активну особистість» [6].

З огляду на зазначене, набуває актуальності обґрунтування веб-дидактичного процесу формування дослідницьких умінь і навичок учнів на засадах діяльнісного підходу. У розрізі нашої проблеми запитаною є веб-квест технологія, яку «з позиції реалізації проблемно-пошукової, дослідницької діяльності учнів, визначаємо як сучасну педагогічну технологію, яка забезпечує продуктивну пошукову діяльність в електронному освітньому середовищі із використанням певних застосунків мережі інтернет, що здійснюється за одним або декількома задалегідь підготовленими автором (авторами) мовними маршрутами, що ведуть до досягнення поставленої мети» [2, с. 4].

Веб-квест технологія відкриває перспективи, завдяки яким по-інноваційному відбувається розв'язання проблемно-пошукових, дослідницьких завдань. Однак питання використання означеної технології вчителями української вивчене недостатньо й вимагає особливого аналізу, особливо завдяки її інноваційним можливостям. Якщо традиційне навчання спрямоване на здобуття знань і розвиток інтелекту учня, що перетворює інформацію, то дигітальне сприяє розвитку інформаційного інтелекту особистості відповідно до сучасних тенденцій.

Розроблена нами стратегія навчання української мови учнів в умовах формування й розвитку веб-квест технології на засадах діяльнісного підходу, зокрема аналізуючи процес активного застосування її на уроках української мови й у позаурочній час, дає підстави виокремити такі **дидактичні умови**: 1) якісний рівень професійної компетентності вчителя та його готовності до участі в інноваційному процесі; 2) навчально-методичне забезпечення в контексті діяльнісного підходу; 3) опанування школярами дослідницьких, проблемно-пошукових умінь і навичок, що забезпечується процесуальністю та диференційованістю завдань; 4) контроль сформованості їхніх дослідницьких, проблемно-пошукових умінь і навичок.

Визначаємо педагогічні умови реалізації веб-квест технології – **дидактичні принципи**, які водночас із модернізацією змісту освіти, реалізацією основних її завдань зазнають певних модифікацій. Поділяємо думку В. Бондаря, який слушно зауважує: «...мало знати принципи навчання, їхню сутність і дію на певні компоненти процесу навчання. Треба бути глибоко й всебічно обізнаним в галузі їхньої практичної реалізації, володіти традиційними й інноваційними засобами реалізації принципів навчання, досвід використання яких набувається у процесі практичної роботи, постійної пошукової діяльності» [3, с. 144].

Оскільки навчання учнів української мови ґрунтується на засадах діяльнісного підходу, який передбачає «спрямованість навчально-виховного процесу на розвиток умінь і навичок особистості, застосування на практиці здобутих знань..., успішну адаптацію людини в соціумі, професійну самореалізацію, формування здібностей до колективної діяльності та самоосвіти» [4], то в умовах використання веб-квест технології для навчання мови школярів найбільш дієвими є такі принципи, як *діяльності, неперервності, цілісності, проблемності, мінімакса, психологічної комфортності, варіативності, креативності, технологічності та інноваційності*. Зупинимось на особливостях кожного з них.

Принцип *діяльності* передбачає, що учень здобуватиме знання самостійно, поетапно, визначатиме цілі навчання, спрацьовує на власному вдосконаленні,

самоорганізації. Наступність і спадкоємність між усіма ступенями й етапами навчання на рівні технології, змісту й методик з урахуванням вікових психологічних особливостей розвитку дітей забезпечуватиме принцип *безперервності*. Принцип *проблемності*, який ґрунтується на закономірностях пізнання з урахуванням розвитку особи, реалізується шляхом використання відповідних за характером діяльності методів навчання (проблемних завдань, створення проблемних ситуацій, «розумового штурму»), що спонукають учнів мислити з метою розв'язання проблем [8, с. 9]. Принцип *цілісності* визначає формування в учнів узагальненого системного уявлення про навколишній світ, встановлює вимоги до засобів навчання. У контексті мовної освіти «забезпечується когнітивними і практичними методами» [8, с. 9], які передбачають виконання завдань, створення електронного контенту, взаємообміну думками тощо. Для реалізації принципу *мінімакса* необхідно, щоб учневі створювалися умови, які б сприяли можливості освоєння змісту освіти на максимальному для нього рівні (відповідно до вікових особливостей), відповідно до Державного стандарту. Безумовно, організація взаємодії вчителя й учнів на партнерських відносинах, створення доброзичливої атмосфери під час певної діяльності, зацікавленість, інтерес школяра, його внутрішнє бажання й потреба пізнавати забезпечуватиме реалізацію принципу *психологічної комфортності*. Можливості різнорівневого досягнення цілей, набуття власного досвіду творчої діяльності, самовизначення, формування в дітей орієнтації на творче начало в освітньому процесі сприяє принцип *варіативності*. Принцип *креативності* в навчанні виявлятиметься в розвитку творчих здібностей учнів у процесі опанування української мови як системи й засобу комунікації [9, с. 16]. Принцип *технологічності та інноваційності* «передбачає відкритість освітнього процесу до реалізації нових методів шляхом запровадження сучасних технологій навчання», зокрема веб-квест технологій (веб-квестів) [8, с. 10].

Означені дидактичні принципи є необхідними й достатніми для організації навчання учнів мови на засадах діяльнісного підходу, що забезпечує можливість вибору кожним учасником власної освітньої діяльності, яка базується на основі партнерства, розвитку й саморозвитку.

Процес формування дослідницьких умінь і навичок учнів на засадах діяльнісного підходу передбачає використання певних методів навчання, як суті діяльності, що забезпечує три важливі дидактичні функції: освітню, розвивальну, виховну [9].

Ю. Бабанський, визначаючи провідні критерії рівня прояву пошукової діяльності, виділяє такі методи: стимулювання й мотивація навчання (навчальні дискусії, пізнавальні ігри, навчальне заохочування, висування навчальних вимог); організація та здійснення навчальних дій (наочні, словесні, практичні; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій; репродуктивний, проблемно-пошуковий, евристичний, дослідницький); контроль і самоконтроль (письмовий та усний контроль, лабораторний контроль, самоконтроль) [10]. На нашу думку, така класифікація сприяє простеженню етапності дослідницької діяльності, яка забезпечується дотриманням певного алгоритму дій. Підґрунтям класифікації методів, запропонованої І. Лернером [11] та М. Скаткіним [12], є характер навчально-пізнавальної діяльності особистості. Науковці вирізняють пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу навчального матеріалу, евристичні (частково пошукові) та дослідницькі методи. Беручи до уваги праці науковців, опираючись на наш досвід, вважаємо, що ефективним у навчанні української мови на засадах дослідницького підходу є поєднання традиційних та інноваційних методів. Поділяємо думку О. Кучерук, що «реалізація задуму інтеграції методів і засобів ІКТ у методикау навчання української мови передбачає взаємопроникнення одного методу й засобу в інший, взаємодоповнення методів і

засобів навчальних та інформаційно-комунікаційних технологій, функціонування одного методу (засобу) в іншому відповідно до навчальних цілей» [13, с. 147].

Діяльнісний підхід до навчання української мови учнів в умовах розвитку дигітального середовища сприяє використанню системи методів:

- методи, що забезпечують оволодіння мовою: практичні, репродуктивні, проблемні, пошукові, наочні, дедуктивні, індуктивні;
- методи, що стимулюють і мотивують навчальну діяльність (пізнавальні ігри, проблемні ситуації тощо);
- методи контролю й самоконтролю (створення карт знань, таблиць, тесту тощо).

Використання технології веб-квесту можливе за умови впровадження дидактичних методів навчання пошукового спрямування, з-поміж яких вирізняємо *проблемно-пошуковий та дослідницький*. «Проблемно-пошукове навчання дає змогу реалізувати ціннісний навчальний і розвивальний аспекти української мови як навчального предмета, основна мета якого полягає, з одного боку, у забезпеченні належного рівня комунікативної компетентності, з іншого – у формуванні в учнів самостійності мислення, готовності до творчої діяльності», – слушно зауважує С. Омельчук [4, с. 58]. Поділяємо думку вченого, що використання пізнавальних завдань, спрямованих на активізацію розумової діяльності учнів, стимулювання їх на пошуки незвіданого, збудження емоцій, забезпечує реалізацію проблемного, діяльнісного підходів під час проведення веб-квесту. Основним чинником активізації пізнавального інтересу учнів, їхніх дослідницьких умінь і готовності до творчої діяльності виступає дослідницький метод, за умови застосування якого учням надається можливість самостійно виконати поставлені проблемні завдання, ознайомитися з елементами наукового пізнання [2, с. 4]. Із загальної характеристики емпіричних методів дослідження, необхідних для проведення веб-квесту, вирізняємо спостереження, бесіду, анкетування, тестування, аналіз діяльності учнів.

З метою активізації пізнавальної активності учнів шляхом упровадження проекту «Мова-quest: У пошуках фразеологічних скарбів» [15] доречним було застосування й системи певних типів проблемних ситуацій, які забезпечували реалізацію таких функцій: комунікативної (підготовка до мовленнєвої діяльності з урахуванням ситуації спілкування); мотиваційної (формування інтересу до засвоєння фразеологізмів: спонукання до використання їх у мовленні); пізнавальної (засвоєння нових знань із розділу «Фразеологія»); актуалізаційної (актуалізація вивченого з теми, розділу); формувальної (формування умінь знаходити й використовувати фразеологізми в мовленні); розвивальної (розвиток здібностей мовленнєвої особистості); організаційної (вміння взяти участь у пошуковій діяльності; скоординувати свої дії, спрямовані на кінцевий результат тощо) [2, с. 4]. І. Лернер доводить, що проблемна ситуація становить певне ускладнення, розв'язання якого вимагає нових знань, способів дій, залучає особистість у мисленнєві процеси [16, с. 18].

«Запуск методу неможливий без знання структури його. Структуру методу, як відомо, формують прийоми. Згадки науковців про дослідницький, ситуаційний та інші методи означає не що інше, як наявність у будові їх спільних прийомів», – зауважує Н. Голуб [17, с. 55] Поділяємо думку науковця, оскільки проблемно-пошуковому, дослідницькому методам характерні такі прийоми, як формулювання проблеми, цілевизначення, мотивування, припущення, уточнення, конкретизування, планування, групування, регулювання, аналіз, зіставлення, порівняння; узагальнення, формулювання запитань, прогнозування, налагодження (виявлення) причинно-наслідкових зв'язків, формулювання висновків тощо. На прикладі «Мова-quest: У пошуках фразеологічних скарбів» проілюструємо використання прийомів [18].

Завдання вчителя полягатиме у виборі оптимальних методів та прийомів навчання української мови на засадах діяльнісного підходу, в забезпеченні доцільності поєднання своїх дій та дій учнів на певному етапі; у сприянні застосування таких видів діяльності школярів, які будуть спроможними реалізовувати завдання, визначені Державним стандартом.

Для організації пошукової діяльності учнів засобами веб-квест технології виокремлюємо такі *етапи*: *настановно-мотиваційний* (педагогічне стимулювання самопізнання, самореалізації учнів; визначення мети пошуку; створення атмосфери співпраці, взаєморозуміння, відповідальності та узгодженості дій у команді, визначення термінів реалізації пошуку; розроблення критеріїв оцінювання); *функціонально-дослідний* (визначення проблеми; актуалізація вивченого з певної теми; *формування пошуково-продуктивного процесу* (опис послідовності дій, ролей, управління часом, збором і опрацюванням даних командою; поетапний опис процесу виконання завдання з поясненням принципів опрацювання інформації, додатковими супровідними питаннями, причинно-наслідковими схемами, таблицями, діаграмами, графіками тощо)); *власне пошуковий, творчий* (шляхи розв'язання проблеми; опрацювання інформації; саморегуляція й самоконтроль в умовах співтворчості; критерії оцінювання); *підсумковий* (оформлення результатів; анкетування; рефлексія; обмін думками тощо) [2, с. 5].

З огляду на сказане, у процесі використання веб-квест технології за діяльнісного підходу набувають актуальності такі навчальні дії, як визначення мети пошуку, створення та аналіз проблеми; розроблення матриць ситуацій; актуалізація вивченого з певної теми; складання плану, програми дій та опис їх послідовності, ролей; вибір шляхів розв'язання проблеми; розроблення критеріїв оцінювання; оцінювання власних дій і зіставлення їх із можливостями тощо. У процесі виконання певних дій, що формують загалом навчальну діяльність учня, нагромаджується різна кількість освітніх продуктів, що становлять особистісний компонент освіти. Виділяють такі групи їх: методологічні (цілі, способи діяльності, програми, рефлексійні результати), когнітивні (ідеї, версії, гіпотези, проблеми, експерименти, дослідження), креативні (проекти, твори, трактати, конструкції, картини, вироби) [19, с. 175].

Учителю важливо враховувати вікові особливості розвитку пізнавальної сфери учнів, зацікавити їх навчальним предметом, формувати в них мотиви навчально-пізнавальної, пошуково-проблемної, дослідницької діяльності, культуру інтелектуальної праці, вміння самостійно регулювати власну розумову діяльність.

Застосування веб-квест технології, зокрема вчителем української мови та літератури, потребує від нього новітнього осмислення організації освітнього процесу, який базуватиметься на використанні таких дидактичних технологій, застосунків, які забезпечуватимуть досягнення мети навчання й виховання. Педагог повинен мати певні навички роботи з сервісами в мережі інтернет, моделювати дидактичний контент, створювати платформи для певного виду діяльності тощо. Нині є достатня кількість ресурсів, які сприяють продуктивній інтелектуальній праці: сайт (Google; WordPress; Joomla; Wix); блог (WordPress.com; Blog, com; Blogger: LiveJournal); платформа Moodle тощо.

Розв'язання певної пошуково-дослідницької проблеми супроводжується й використанням веб-застосунку, що сприяє формуванню як предметної, так й інформаційної компетентностей. Моделюючи «Мова-quest: У пошуках фразеологічних скарбів» [15], учасникам було запропоновано такі види дидактичних електронних сервісів, які сприяли б формуванню вмінь самостійної роботи з різними джерелами інформації та вмінням засвоювати й аналізувати новий матеріал; активізації пізнавальної діяльності учнів; тренуванню у процесі засвоєння навчального матеріалу;

посиленню мотивації навчання; формуванню культури освітньої діяльності та інформаційної культури; активізації взаємодії інтелектуальних й емоційних функцій у спільному вирішенні дослідницьких (творчих) завдань; контролювальній функції зі зворотним зв'язком, із діагностуванням помилок (поява відповідних коментарів у завданнях, таблицях) за результатами роботи й оцінювання результатів. Досліджуючи проблему використання веб-застосунків у проведенні вищезначеного квесту, підсумовуємо, що найбільш затребуваними для організації спільної діяльності, виконання творчих пошукових завдань виявилися такі інструменти мережі Інтернет: Google-документ, Google-презентація, Google-таблиця, Google-форма, Google-карта, Lino it, буктрейлер, Tagul, QR-код, фотоколаж, генератор ребусів, мотиватор, WikiWall, LearningApps, Padlet. Застосування означених сервісів та інструментів вимагало певних теоретичних знань і практичних умінь. На допомогу було створено сторінку «Плече підтримки», яка містила певні інструкції, зразки [15]. Крім цього, всі ресурси (документи, таблиці, форми, презентації, малюнки) знаходилися в централізованому сховищі даних Google-диску, до якого, в разі необхідності, надавався доступ учасникам веб-квесту. Організацію спільної роботи з документами забезпечувала й е-пошта, яка сприяла електронному документообігу між організаторами й учасниками гри, координації та встановленню зворотного зв'язку. Зосередження уваги, взаємовідповідальності вимагала від команд робота у спільному документі (Google-документ) під час створення «Фразеологічного путівника» тощо [2, с. 6-7].

Застосування веб-квест технології передбачає організацію пошуково-проблемної, дослідницької діяльності. Структури веб-квесту охоплює такі компоненти: вступ – короткий опис теми веб-квесту; завдання – формулювання проблемного завдання, форми подання кінцевого результату; процес – опис послідовності дій, ролей, управління часом, збирання й опрацювання даних командою; ресурси – посилання на ресурси, які використовуватимуться при створенні веб-квесту, список літератури; оцінювання – бланк критеріїв і параметрів оцінки кінцевого продукту; висновки – зворотній зв'язок, анкети, обмін думками тощо; сторінка розробників – навчально-методичний комплекс, мета, завдання та інше [20].

Використання означеної технології в освітньому процесі сприяє набуттю життєво необхідних компетентностей школяра. Роль учителя – створювати ситуацію успіху учня, забезпечувати умови для його саморозвитку, самовдосконалення, самоосвіти.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Удосконалення освітнього процесу шляхом упровадження сучасних веб-технологій, зокрема під час навчання української мови на засадах діяльнісного підходу, є на часі, оскільки забезпечуватиме розвиток умінь і навичок учня, сприятиме застосуванню здобутих знань на практиці, спонукатиме до пошуку шляхів для соціалізації особистості в умовах розвитку дигітального середовища. Водночас, із формуванням предметних компетентностей школярів відбувається формування й інформаційно-комунікаційної. Учитель стає «агентом змін» і йому відводиться роль «коуча, фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини» [5].

Інноваційною педагогічною технологією, що забезпечує продуктивну діяльність учнів в електронному освітньому середовищі, є веб-квест технологія, яка містить дидактичний інструментарій, завдяки якому відкриваються нові можливості для розв'язання проблемно-пошукових, дослідницьких завдань. Вона акумулює певні дидактичні компоненти: умови, принципи, методи, прийоми. У контексті пошукової, дослідницької діяльності школярів виокремлюємо певні етапи, навчальні дії, устрій. На

практиці творчі вчителі української активно використовують веб-квест технологію на засадах діяльнісного підходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Н. Б. Голуб, “Концептуальні засади сучасної методики навчання української мови в загальноосвітній школі”, *Український педагогічний журнал*, № 1, с. 108, 2015.
- [2] Г. Р. Корицька, І. С. Подлесна, “Реалізація проблемно-пошукової, дослідницької діяльності учнів засобами веб-квест технології”, *Українська мова і література в школах України*, № 11, с. 3-7, 2016.
- [3] Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. Доступ: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/13922011п>.
- [4] Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://goo.gl/bGtqL1>.
- [5] Академічний тлумачний словник. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://sum.in.ua/s/dijaljnistj>.
- [6] Н. Б. Голуб, “Особливості діяльнісного підходу у процесі навчання української мови в основній школі”, *Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*, № 2 (20), 2015. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://goo.gl/BNRgno>.
- [7] В. І. Бондар, *Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів*, Київ, Україна: Либідь, с. 264, 2005.
- [8] О. А. Кучерук, “Принципи розвивального навчання і методи реалізації їх у шкільному курсі української мови”, *Українська мова і література в школі*, № 1, с.8-13, 2017.
- [9] Г. Р. Корицька, “Особливості навчання української мови учнів в умовах розвитку електронної лінгводидактики”, *Українська мова і література в школі*, № 1, с.14-17, 2016.
- [10] Ю. К. Бабанский, *Методы обучения в современной общеобразовательной школе*, Москва, Россия: Просвещение, с. 208, 1985.
- [11] И. Я. Лернер, *Дидактические основы методов обучения*, Москва, Россия: Педагогика, с. 186, 1982.
- [12] М. Н. Скаткин, *Проблемы современной дидактики*, Москва, Россия: Педагогика, с. 96, 1980.
- [13] О. А. Кучерук, “Інтеграція методів і засобів ІКТ у методику навчання української мови”, *Інформаційні технології в освіті та науці*, Мелітополь, Україна: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького. Вип. 8, 2016. С. 144-148.
- [14] С. А. Омельчук, *Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу : теорія і практика: монографія*, Київ, Україна: Генеза, с. 368, 2014.
- [15] Г. Р. Корицька, І. С. Подлесна, “Мова-quest: У пошуках фразеологічних скарбів”. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://goo.gl/KZXgSJ>.
- [16] И. Я. Лернер, *Проблемное обучение*, Москва, Россия: Знание, с. 64, 1974.
- [17] Н. Б. Голуб, Г. Т. Шелехова, А. В. Ярмолюк, В. І. Новосолова, *Навчання української мови учнів 5 класу на засадах компетентнісного підходу*, Київ, Україна, с. 198, 2014.
- [18] Г. Р. Корицька, “Методичні прийоми формування дослідницьких умінь і навичок учнів”. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://goo.gl/QFQJQs>.

Матеріал надійшов до редакції 17.12.2017 р.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ВЕБ-КВЕСТ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ УЧАЩИХСЯ УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ НА ПРИНЦИПАХ ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО ПОДХОДА

Корицька Галина Романовна

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри філософії і суспільно-гуманітарних дисциплін

Коммунальное учреждение «Запорожский областной институт последипломного педагогического образования» Запорожского областного совета, г. Запорожье, Украина

korycja@ukr.net; korycja50@gmail.com

Анотація. В статті розглядається проблема застосування веб-квест технології в навчанні українському мові учнів на основі діяльнісного підходу. Обґрунтовані дидактичні компоненти: умови (професійна компетентність вчителя і його

готовность к участию в инновационном процессе; учебно-методическое обеспечение; овладение школьниками исследовательских, проблемно-поисковых умений и навыков); принципы (деятельности, непрерывности, целостности, проблемности, минимакса, психологической комфортности, вариативности, креативности, технологичности, инновационности); методы (обеспечивающие овладение языком, стимулирующие и мотивирующие учебную деятельность, контроля и самоконтроля); приемы (формулировка проблемы, целеполагание, мотивация, предположения, уточнения, конкретизации, анализ, сравнение; обобщение, прогнозирование, выявление причинно-следственных связей, формулирование выводов); выделены этапы (установочно-мотивационный, функционально-исследовательский, формирование поисково-продуктивного процесса, собственно поисковый, творческий, итоговый), учебные действия (определение цели поиска, создания, анализ проблемы; разработка матриц ситуаций и т. д.). Автор выясняет понятие «деятельность», «веб-квест технология» с позиции реализации проблемно-поисковой, исследовательской деятельности учащихся основной школы, которая обеспечивается самостоятельным решением практических проблем, заинтересованностью предметом, интеллектуальным развитием школьника и способствует формированию учебно-познавательной, ценностно ориентировочной, преобразовательной, коммуникативно-деятельностной среды. Охарактеризован опыт использования веб-квест технологии в школьном языковом образовании, в частности во время проведения проекта «Мова-quest: В поисках фразеологических сокровищ». На материалах веб-квеста определены методические приемы формирования исследовательских умений и навыков учащихся и деятельностный компонент.

Ключевые слова: веб-квест технология; деятельностный подход в обучении; украинский язык.

USING WEBQUEST TECHNOLOGY IN TEACHING UKRAINIAN LANGUAGE TO STUDENTS ON PRINCIPLES OF ACTIVITY APPROACH

Halyna R. Korytska

PhD of Philological Sciences,

Associate Professor of the Department of Philosophy and Publicly Humanitarian Disciplines

MI «Zaporozhzhia regional institute of postgraduate pedagogical education» ZRC, Zaporizhzhya, Ukraine
korucja@ukr.net; korycja50@gmail.com

Abstract. The problem of using webquest technology in teaching Ukrainian language to students on principles of activity approach is considered in the article. The didactic components have been grounded as follows: terms (teacher professional competence and his/her readiness to participate in innovative process, learning and teaching support, learning research by students, problem searching abilities and skills); principles (activity, continuity, integrity, problem, minimax, psychological comfort, variation, creativity, technologies, innovative); methods (such which support a language learning, stimulate and explain educational activity, control and self-control); techniques (formulation of problem, goals determination, motivation, supposition, clarification, specification, grouping, analysis, comparison; generalization, prognostication, exposure of cause-and-effect connections, formulation of conclusions); selected stages (adjusting-motivational, functionally experimental, forming searching-productive process, actually searching, creative, resulting); educational activities (determination of purpose of search, creation, analysis of problem; development of matrices of situations and others). The author finds out the terms «activity», «webquest technology» from the point of view of realization problem searching, research activity of students of basic school which is provided by independent decision of practical problems, interest to subject, student's intellectual development and leads to forming of educational-cognitive, valued oriented converting, communicative acting environments. It is characterized the experience of using webquest technology in school linguistic education, in particular during the «Language-quest: In search of phraseology treasures» project activity.

Keywords: webquest technology; activity approach in teaching; Ukrainian language.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] N. B. Holub, “*Conceptual bases of the modern methodology of teaching the Ukrainian language in a secondary school*”, *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, № 1, s. 108, 2015 (in Ukrainian).
- [2] H. R. Korytska, I. S. Podliesna, “*Realization of problem-searching, research activity of students by means of web-quest technology*”, *Ukrainska mova i literatura v shkolakh Ukrainy*, № 11, s. 3-7, 2016. (in Ukrainian).
- [3] The state standard of base and complete secondary education. [online]. Available: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/13922011p>. (in Ukrainian).
- [4] Concept of the New Ukrainian School. [online]. Available: <https://goo.gl/bGtqLl>. (in Ukrainian).
- [5] Academic Explanatory Dictionary. [online]. Available: <http://sum.in.ua/s/dijaljnistj>. (in Ukrainian).
- [6] N. B. Holub, “*The peculiarities of the activity approach in the process of teaching the Ukrainian language in the primary school*”, *Elektronnyi zbirnyk naukovykh prats Zaporizkoho oblasnoho instytutu pisljadiplomnoi pedahohichnoi osvity*, № 2 (20), 2015. [online]. Available: <https://goo.gl/BNRgno>. (in Ukrainian).
- [7] V. I. Bondar, *Didactics: a textbook for students in higher education*, Kyiv, Ukraina: Lybid, s. 264, 2005. (in Ukrainian).
- [8] O. A. Kucheruk, “*Principles of developmental training and methods of their implementation in the school course of the Ukrainian language*”, *Ukrainska mova i literatura v shkoli*, № 1, s.8-13, 2017. (in Ukrainian).
- [9] H. R. Korytska, “*Features of teaching the Ukrainian language students in the conditions of development of electronic lingvodidactics*”, *Ukrainska mova i literatura v shkoli*, № 1, s.14-17, 2016. (in Ukrainian).
- [10] Yu. K. Babanskyi, “*Methods of teaching in a modern general school*”, Moskva, Rossyia: Prosveshchenye, s. 208, 1985. (in Russian).
- [11] Y. Ya. Lerner, “*Didactic basics of teaching methods*”, Moskva, Rossyia: Pedahohyka, s. 186, 1982. (in Russian).
- [12] M. N. Skatkyn, “*Problems of modern didactics*”, Moskva, Rossyia: Pedahohyka, s. 96, 1980. (in Russian).
- [13] O. A. Kucheruk, “*Integration of methods and means of ICT into Ukrainian language teaching methods*”, *Information technology in education and science*, Melitopol, Ukraina: Vyd-vo MDPU im. Bohdana Khmelnytskoho. Vyp. 8, 2016. S. 144-148. (in Ukrainian).
- [14] S. A. Omelchuk, “*Teaching morphology of the Ukrainian language on the basis of a research approach: theory and practice*”: monograph, Kyiv, Ukraina: Heneza, s. 368, 2014. (in Ukrainian).
- [15] H. R. Korytska, I. S. Podliesna, “*Language-quest: In search of phraseological treasures*”. [online]. Available: <https://goo.gl/KZXgSJ>. (in Ukrainian).
- [16] Y. Ya. Lerner, “*Problem learning*”, Moskva, Rossyia: Znanye, s. 64, 1974. (in Russian).
- [17] N. B. Holub, H. T. Shelekhova, A. V. Yarmoliuk, V. I. Novosolova, “*Studying the Ukrainian language of pupils of grade 5 on the basis of a competent approach*”, Kyiv, Ukraina, s. 198, 2014. (in Ukrainian).
- [18] H. R. Korytska, “*Methodical methods of formation of research skills and skills of students*”. [online]. Available: <https://goo.gl/QFQJQs>. (in Ukrainian).

